

COR 1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

Studija slučaja: Poticanje volontiranja – doprinos izgradnji održivih zajednica

U Podravki, jednoj od vodećih prehrambenih kompanija u srednjoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi, 2014. godine osnovana je Udruga volontera Podravke – PULS. Cilj je bio okupiti Podravkine zaposlenike i sve zainteresirane članove lokalne zajednice kako bi zajedno izgradili okružje koje će živjeti ideju volontiranja i međusobnog pomaganja. Vizijom, strašću, predanošću i upornošću članova uspostavljen je sustav kojem je glavna svrha pružanje besplatne pomoći potrebitima, osiguranje i poboljšanje kvalitete življenja djece, mladih, starijih i nemoćnih osoba te pružanje besplatne pomoći ustanovama koje se bave odgojem i obrazovanjem djece te socijalnom djelatnošću. Od osnutka udruga je organizirala osam humanitarnih akcija. Humanitarnom je akcijom za podršku terapijskom jahanju i kupnjom dvaju terapijskih konja (Od Srca za Osmijeh, Od Srca za Osmijeh 2, Veliko srce za veliki osmijeh, Zajedno za Osmijeh) omogućena provedba programa terapijskog jahanja za 30-ak djece s teškoćama u razvoju u udruzi Osmijeh, jedinoj specijaliziranoj udruzi za provedbu terapijskog jahanja u Koprivničko-križevačkoj županiji, čime se aktivirao niz pozitivnih fizičkih, psiholoških, socijalnih i edukativnih učinaka, dok se djeci uspio približiti osjećaj samostalnog kretanja. Potreba za ravnopravnošću, jednakim mogućnostima za sve građane, a ponajprije djece i osoba s invaliditetom, dovela je do akcije Ljuljanje bez granica i do akcije Ubaci i ti za tricicu iz kolica, nakon čijeg se završetka povećala razina kvalitete života i cjelokupnog psihofizičkog stanja djece s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom, jer su kupljena invalidska kolica specijalizirana za igranje košarke za Košarkaški klub osoba s invaliditetom Koprivnica i Ijuljačka za djecu u invalidskim kolicima koja je postavljena u središnjem koprivničkom parku. U ostalim su humanitarnim akcijama donirani uređaji za Odjel ginekologije i Odjel pedijatrije Opće bolnice dr. Tomislav Bardek i osigurana su novčana sredstva za pomoć u radu Udruge za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama Latice i opremanje njihova prostora.

Osim humanitarnih akcija koje sama organizira, udruga podržava provedbu i humanitarne akcije drugih udruga. Udruga također novčanim donacijama nastoji pomoći potrebitima, ali i nagrađivati rad pojedinaca i udruga, građanskih inicijativa i sl. Članovi udruge pomažu nezbrinutim životinjama, obilaze domove za starije i nemoćne, domove za djecu i organiziraju akcije uređenja okoliša. Humanitarne Lino igraonice i Lino humanitarne tombole i slične aktivnosti pomogle su u senzibiliziranju javnosti i njihovoj podršci osjetljivim skupinama, promicanju zdravlja, pomaganju potrebitima te poboljšanju kvalitete života u cjelokupnoj zajednici. Veliku vrijednost imaju i donacije hrane školi kuhanja ne samo pri učenju pripreme

jednostavnih jela nego i u tome što je pojedinim članovima Udruge Latica ovo jedini topli obrok koji imaju tijekom dana. Također, udruga pridonosi širenju tolerancije i poštovanja među djecom i odraslima, učeći zajednicu da je lijepo pomagati i dijeliti. U 2018. godini članovi Udruge PULS odlučili su svoje vrijeme posvetiti upravo najmlađim članovima društva kako bi im na predavanjima prenijeli vrijednosti volontiranja i pokazali koje sve mogućnosti za pomaganje zajednici imaju u svojoj okolini. Udruga PULS odaziva se na akcije uređenja okoliša i podržava rad Crvenog križa projektima Socijalne samoposluge, Volimo volontiranje i dr.

Neposredni su sudionici krajnji korisnici provedenih aktivnosti: djeca s teškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, socijalno osjetljive i dr. ranjive skupine, članovi udruga, štíćenici ustanova, fizičke osobe i dr., dok su posredni sudionici naša zajednica te općenito svi građani, koji primitkom obavijesti o provedenim aktivnostima Udruge razvijaju pozitivne stavove o volonterstvu, dok daljnjim kolanjem informacija, tzv. „domino efektom“, općenito dolazi do podizanja svijesti građana i senzibiliziranja javnosti te njihovim aktiviranjem na pomaganje u zajednici. Tim aktivnostima Podravka pridonosi sljedećim ciljevima održivog razvoja: COR-u 1: Svijet bez siromaštva, COR-u 2: Svijet bez gladi, COR-u 3: Zdravlje i blagostanje, COR-u 4: Kvalitetno obrazovanje, COR-u 10: Smanjenje nejednakosti, COR-u 11: Održivi gradovi i zajednice, COR-u 15: Očuvanje života na zemlji i COR-u 17: Partnerstvom do ciljeva. Njihova je provedba potaknula prepoznavanje i razumijevanje potreba u zajednici za čije je ispunjenje nužno pokretanje i kontinuirani angažman nove Podravkine društveno odgovorne organizacije usmjerene na zadovoljavanje tih potreba. Ključni su izazovi u provedbi aktivnosti stvaranje povjerenja među unutarnjim i vanjskim sudionicima te pridobivanje na suradnju drugih aktera u društvu, posebice javnog sektora. Teškoće su prevladane s pomoću nepresušne volje za činjenjem ispravnih stvari i pomaganjem zajednici, iskrenošću i potpunom transparentnošću u radu.

COR 2 SVIJET BEZ GLADI

Studija slučaja: Doprinos unapređenju kvalitete života socijalno ugroženih skupina

Dukat, mliječna industrija i jedna od vodećih regionalnih robnih marki mliječnih proizvoda u regiji, tradicionalni je donator mliječnih proizvoda ugroženim skupinama društva, a 2015. godine pokrenuo je projekt strateškog doniranja mliječnih proizvoda, i to pučkim kuhinjama, socijalnim samoposlugama i humanitarnim udrugama koje skrbe o socijalno ugroženoj djeci i građanima širom Hrvatske. Osim što tim projektom Dukat utječe na kvalitetniju prehranu socijalno ugroženog stanovništva i podizanje kvalitete života uopće, redovitim donacijama pridonosi i borbi protiv gladi i posljedica siromaštva, čime daje svoj doprinos ostvarenju COR-

a 2: Svijet bez gladi i COR-a 3: Zdravlje i blagostanje. Tim donacijama Dukat smanjuje količinu bačenih proizvoda, čime uz pozitivne socijalne i humanitarne učinke, projekt bilježi i pozitivne okolišne učinke te time Dukat pridonosi i COR-u 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, podcilju 12.3., koji tematizira smanjenje bacanja hrane i u maloprodaji i kod potrošača i smanjenje gubitaka u hrani u proizvodnji i opskrbnom lancu.

Dukat je u 2018. godini donirao 192 tone mliječnih proizvoda, a u protekle je četiri godine donirao ukupno 900 tona mliječnih proizvoda, nabavne vrijednosti (bez PDV-a) od 8,2 milijuna kuna te prodajne vrijednosti (bez PDV-a) više od 13 milijuna kuna. Svojim programom redovitih donacija Dukat godišnje osigura oko milijun mliječnih obroka za gotovo 40.000 djece i građana od Vukovara do Dubrovnika, koji žive u siromaštvu i koji si ih, nažalost, ne mogu sami priuštiti. Kako je riječ o mliječnim proizvodima koje karakterizira kratak rok trajanja, „mliječne“ donacije su u Dukatu sustavan i svakodnevni posao. Važnu ulogu igra hladni lanac i logistika. Zahvaljujući tome, većinu doniranih proizvoda Dukat dostavlja izravno humanitarnim udrugama, pučkim kuhinjama i socijalnim samoposlugama diljem Hrvatske.

Iako Dukat nema sustav praćenja ostvarenja COR-a, prati niz pokazatelja: volumen i vrijednost doniranih proizvoda, vrstu doniranih proizvoda, broj doniranih mliječnih obroka, broj posrednika/ustanova primatelja, broj krajnjih korisnika primatelja donacija, regionalnu raspodjelu donacija te raspodjelu prema županijama.

Sudionici su projekta pučke kuhinje, socijalne samoposluge, humanitarne udruge, dječji domovi, zajednice za liječene ovisnike i Ministarstvo poljoprivrede, a ostvarena su i partnerstva s posrednicima te Caritasom i Crvenim križem. Dukatova uloga lidera u doniranju hrane u Hrvatskoj prepoznata je i u javnosti u svibnju 2018. godine kad je dobio priznanje Najdonator. Tu je nagradu zaslužio kao najveći pojedinačni donator hrane u Hrvatskoj u 2017. godini, koji je donirao 41,5 posto ukupno donirane hrane, te najveći donator u kategoriji proizvođača. Inicijatori priznanja su eurozastupnica Biljana Borzan i platforma Mreža hrane s ciljem nagrađivanja najvećih donatora i povećanja vidljivosti problema doniranja hrane te poticanja drugih tvrtki na doniranje, a dodjela je održana u Europskom parlamentu u Bruxellesu. Osnovni su kriteriji za izbor nagrađenih podaci o donacijama u prethodnoj godini koje su tvrtke dužne prijavljivati prema Pravilniku o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane.

COR 3 ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

Studija slučaja: Digitalnom tehnologijom do bolje kvalitete života ljudi posebno osjetljivih na ambroziju

JGL, farmaceutska kompanija, osmislila je projekt *Alergični na alergije* i razvila je aplikaciju *Alergični* za mobilne telefone, koja omogućuje fotografiranje i geolociranje staništa obraslih ambrozijom. Naime, jedan od najvažnijih alergena u Republici Hrvatskoj je ambrozija koja može prouzročiti snažne alergijske reakcije velikom broju ljudi. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, u Republici Hrvatskoj oko 15 posto stanovnika boluje od nekog oblika alergijskog rinitisa. Projekt *Alergični na alergije* pridonosi COR-u 3: Zdravlje i dobrobit (blagostanje) tako što unapređuje kvalitetu života i zdravlje osoba koje pate od tegoba prouzročenih alergijama te pruža jednostavna i moderna rješenja za uključivanje širokog kruga sudionika: građana koji pate od alergija, članova njihovih obitelji i prijatelja, jedinica lokalne samouprave, komunalnih društava, elektroničkih i tiskanih medija, a na opću dobrobit društva.

Kako je najdjelotvorniji pristup u suzbijanju ambrozije njezino čupanje iz korijena prije cvatnje, projekt *Alergični na alergije* predstavljen je javnosti u lipnju 2016. godine, upravo pred sezonu uklanjanja ambrozije. Uz konferenciju za medije kojom je aplikacija predstavljena medijima i široj javnosti, o akciji su dopisima obaviješteni i komunalni odjeli svih jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj. Uz to, više od 80 udruga za zaštitu zdravlja i zaštitu okoliša obaviješteno je o postojanju i mogućnosti besplatnog korištenja aplikacije. Više je udruga svojim članovima preporučilo korištenje aplikacije, a pozitivne povratne informacije, osim zadovoljnih privatnih korisnika, dobivene su i od nekoliko jedinica lokalne samouprave, poput gradova Velike Gorice i Osijeka, gdje aplikaciju u svom svakodnevnom radu koriste i komunalni redari i komunalna poduzeća. Do danas su građani aplikacijom locirali i prijavili 2500 staništa ambrozije širom Republike Hrvatske. Istovremeno, prema podacima iz aplikacije građani i komunalna poduzeća očistili su više od 300 prijavljenih staništa, a brojka je sigurno i veća, s obzirom na to da građani u aplikaciji više prijavljuju staništa koja ih ugrožavaju.

Komunalna poduzeća usmjerila su svoje redovite aktivnosti čupanja ambrozije na lokacije koje građani prijavljuju i tako olakšavaju život sugrađanima, baš tamo gdje ih ova biljka najviše ugrožava. Uz stalnu komunikaciju s jedinicama lokalne samouprave i dostavu podataka o staništima obraslim ambrozijom, oglašavanje na društvenim mrežama, distribuciju informativnih letaka u domovima zdravlja i alergološkim ambulancama, usmjerenih na pacijente i njihove obitelji, središnji je događaj za građane u Zagrebu i Rijeci bio besplatno javno testiranje na alergene, kojem se odazvao veliki broj sudionika. Reakcija na alergen ambrozije zabilježena je kod 30 posto testiranih građana. Uz prijavu staništa u aplikaciji, suradnju s udrugama i komunalnim društvima diljem Hrvatske i informiranja građana o projektu *Alergični na alergije* u medijima, zaposlenici JGL-a su, u suradnji s osječkim komunalnim poduzećem Unikom, organizirali i veliku akciju čupanja ambrozije oko kampusa Sveučilišta u Osijeku. Akciji se, uz zaposlenike JGL-a i predstavnike Hrvatske liječničke

komore, odazvalo i tridesetak osječkih studenata, a rezultat akcije je očišćenih 5000 m² u neposrednom okolišu kampusa.

Koristi projekta:

- podizanje svijesti o prijetnjama za zdravlje građana, koje nose zapuštena zemljišta obrasla ambrozijom
- izrada jednostavnog alata (mobilne aplikacije), koja svakom savjesnom građaninu može pomoći u borbi protiv ambrozije
- pomoć komunalnim društvima u lociranju staništa ambrozije i definiranje lokacija na kojima ona najviše ugrožava stanovnike
- pokretanje akcija čupanja ambrozije i uključivanje što više ljudi u borbu protiv ovog rastućeg problema
- savjetovanje alergičnih osoba i olakšavanje teškoća izazvanih djelovanjem peludi ambrozije.

Vrijednost je projekta *Alergični na alergije* širina obuhvata i digitalna platforma, koja omogućuje jednostavno uključivanje velikog broja građana i institucija u izgradnju baze lokacija obraslih ambrozijom (*crowdsourcing* model). Projektni tim je precizno locirao problem koji muči brojne građane i uz pomoć moderne tehnologije i jasne komunikacijske strategije, osigurao znatan stupanj uključenosti i uspjeh projekta. Iako je u startu bilo teško predvidjeti odaziv građana i uključivanje institucija u akcije čupanja ambrozije, čini se da je upravo dobrobit koju projekt i aplikacija *Alergični* donose zajednici ono što je donijelo uspjeh i veliki odaziv.

COR 4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

Studija slučaja: Razvoj STEM vještina među mladima – priprema za poslove budućnosti

Program *Generacija Now* kontinuirano se provodi od 2016. godine i objedinjuje sve projekte HT-a, vodeće telekomunikacijske kompanije, koji pomažu pripremiti Republiku Hrvatsku za novi val tehnoloških promjena. Cilj je programa suradnjom s obrazovnim institucijama potaknuti razvoj STEM vještina i digitalne pismenosti, usvajanjem ključnih sposobnosti za korištenje modernih tehnologija među djevojčicama i dječacima kako bi se najbolje pripremili za poslove budućnosti. Stoga je popularizacija STEM vještina i dijeljenje naprednih tehnoloških znanja među ključnim odrednicama programa. Navedene aktivnosti pridonose ostvarenju sljedećih ciljeva koji se prate s pomoću pokazatelja inicijative *Partnership on Measuring ICT for Development* Međunarodne telekomunikacijske unije.

Njima HT pridonosi ostvarenju sljedećih ciljeva održivog razvoja:

COR 4: Kvalitetno obrazovanje – Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve

- Do 2030. znatno povećati broj mladih i odraslih koji imaju relevantne vještine, uključujući tehničke i stručne vještine, za zapošljavanje, pristojne poslove i poduzetništvo.
 - Pokazatelj: Pojedinci s ICT vještinama.
- Do 2030. osigurati jednak pristup svim ženama i muškarcima pristupačnom i kvalitetnom tehničkom, strukovnom i visokom obrazovanju, uključujući sveučilište.
 - Pokazatelj: Pojedinci s ICT vještinama, prema spolu.
- Osigurati inkluzivno i kvalitetno obrazovanje i promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja.
 - Pokazatelj: Upis u osnovno i srednje obrazovanje koje sadrži osobna računala za pedagoške svrhe, prema spolu.

COR 9: Industrija, inovacije i infrastruktura – Izraditi otpornu infrastrukturu, promovirati uključivo i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost.

- Postići višu razinu ekonomske produktivnosti diversifikacijom, tehnološkim unaprjeđenjem i inovacijom.
 - Pokazatelj: Pojedinci s ICT vještinama.

Jačanje znanja i vještina iz STEM segmenta ključno je za poticanje inovativnog i pametnog društva koje može iskoristiti puni potencijal postojeće tehnologije. Više od 160 škola opremljeno je naprednom opremom za projekte temeljene na internetu stvari, a više od 2000 djece sudjelovalo je u projektima u kojima je obučeno više od 130 mentora. U 2017. godini HT je donirao 300.000 kuna Institutu za razvoj i inovativnosti mladih (IRIM) za projekt *Napredne Internet of Things (IoT) tehnologije u hrvatskim školama*. U projektu sudjeluje više od 100 škola diljem Hrvatske. Također, u Višnjanu je opremljen jedinstven astrobiološki laboratorij koji svake godine posjeti više od 700 djece, a tamo se obrazuje i više od 300 mentora.

Na donacijski natječaj programa *Generacija Now* mogu se prijaviti obrazovne institucije, neprofitne organizacije i zajednice prijavitelja ili partnerski projekti, osnovne i srednje škole te udruge koje se bave edukacijom mladih diljem Hrvatske. Projekte odabire stručno povjerenstvo sastavljeno od predstavnika akademskih institucija, nadležnih državnih tijela te predstavnika privatnog sektora. Kako bi projekti u sklopu *Generacije Now* postali što uspješniji i kako bi se osigurao kontinuiran prijenos znanja nakon završetka projekta, od 2018. godine započelo se s edukacijom mentora izabranih projekata. Mentori na radionicama stječu bolji uvid u primjenu tehnologije interneta stvari (*Internet of Things*), što omogućuje kvalitetniju realizaciju prijavljenih projekata i strukturiranu edukaciju mladih, čime se osigurava uspješan prijenos STEM znanja i kompetencija te se znatno povećava multiplikativni učinak programa *Generacija Now* na društvo u cjelini.

Studija slučaja: Izgradnja djece lidera za provedbu ciljeva održivog razvoja putem edukativno-zabavne platforme

U 2030. godini današnja će djeca biti odrasle osobe koje donose važne odluke i postavlja se bitno pitanje – činimo li dovoljno kako bismo ih pripremili na odgovorno ponašanje u budućnosti?

Prema statistikama danas, djeca od 5 do 9 godina provedu gotovo 70 posto svoga vremena koristeći se mrežnim uslugama za razmjenu videozapisa, dok ostatak provode na platformama video na zahtjev servisa te igrajući igre na raznim konzolama i računalu. Razlog nastanka Manabua temelji se na činjenici da će velik broj današnje djece postati lideri budućnosti. Ta se činjenica ne bi smjela uzeti zdravo za gotovo, stoga je glavna misija Manabua pomoći mladim generacijama razumjeti istinske i prave životne vrijednosti koje u načelu hodaju rame uz rame sa svih 17 ciljeva održivog razvoja UN-a. Upravo zato Manabu želi potaknuti promjenu koja primarno dolazi iz edukacije djece putem zabave od njihove najranije dobi i koja će rezultirati formiranjem jedne potpuno nove, prosvijetljene generacije građana svijeta koja će nas voditi u bolju budućnost.

Ciljevi održivog razvoja precizno su izdvojili glavne probleme svijeta u kojemu živimo, a Manabu izravno pridonosi COR-u 4: Kvalitetna edukacija najbitnija jer u sebi nosi ljudski faktor i izravno je povezana sa svih ostalih 16 COR-ova. Edukacija pomaže ljudima u boljem shvaćanju svijeta u kojemu živimo i predvodi u promjeni ponašanja i navika. Čak i najmanja promjena u ljudskom ponašanju može imati velik utjecaj na cijeli svijet. Manabu, edukativno-zabavna platforma, sastoji se od pametnih animiranih serijala, pjesama i igrice predviđenih za cijelu obitelj. Dok razvija znatiželju i empatiju kod djece, roditeljima pomaže u razgovorima o globalnim temama s djecom, pri čemu svi zajedno uče te postaju ambasadori dobrih ciljeva i edukatori. Animirani serijal će biti prikazan na *online* kanalima i na TV-u, a koristit će se i u školama koje već primjenjuju digitalnu edukaciju kao pomoćni alat ili idu ka tome. Do kraja 2020. (prva godina početka emitiranja animiranog serijala i pjesama) cilj je dosegnuti 2,4 milijuna, a do kraja 2021. više od 65 milijuna djece diljem svijeta. Radi proizvodnje s nula otpada robe (*zero waste merchandise*), plan je do kraja 2020. okupiti 30 najutjecajnijih lidera industrije u Hrvatskoj i Europskoj uniji.

Vođen ciljem održivog razvoja broj 17, Manabu stvara zajednicu koja će ujediniti audiovizualne profesionalce – vrhunske stručnjake u stvaranju sadržaja zanimljivih djeci, velike organizacije, korporacije, javne politike, organizacije civilnog društva, ambasadore dobre volje i razne utjecajne osobe koje će na taj način stvoriti platformu koju će i djeca i roditelji zavoljeti te koja će pomoći i edukatorima objasniti sve teme na još lakši i zabavniji način u smjeru zajedničkog ostvarivanja poželjne budućnosti. Manabu je globalan projekt s univerzalnim vizualnim

jezikom i glazbom koja ne zahtijeva prijevod ili bilo kakvu sličnu prilagodbu tržištu. Sto posto je razumljiv svakoj naciji i kulturi, kratkog i fleksibilnog epizodnog formata koji je lako adaptirati na gotovo sve medijske platforme i doseže publike diljem svijeta s obzirom na to da teme pokrivaju širok spektar globalno relevantnih problema koji su primarno fokusirani na objašnjavanje ciljeva održivog razvoja putem zabave. Manabu podržava kreativna agencija Amulet Studio iz Hrvatske i Amulet Nordic iz Estonije, a 10 posto ukupne dobiti bit će preusmjereno u fondaciju MANABU, posvećenu ostvarivanju prava na jednaku edukaciju djece diljem svijeta.

COR 5 RODNA RAVNOPRAVNOST

Poduzetništvo mladih, žena i početnika kreditni je program HBOR-a koji pridonosi ostvarenju cilja održivog razvoja 5: Rodna ravnopravnost. Taj program donosi povoljne uvjete financiranja za poduzetnice i druge posebne skupine korisnika koji imaju ograničen pristup financiranju. Donošenje programa namijenjenog poduzetnicama inicijalno je potaknuo Zakon o ravnopravnosti spolova i Nacionalna politika za ravnopravnost spolova te Strategija razvoja ženskog poduzetništva kojima je identificirano relevantno područje djelovanja iz područja djelatnosti nacionalne razvojne banke – poduzetništvo žena. Program se, u kontinuitetu i uz manje prilagodbe uvjeta i naziva, provodi više od osam godina. Cilj je programa poboljšati pristup žena financijskim sredstvima i poticanje osnivanja i razvoja poslovanja malih i srednjih gospodarskih subjekata u većinskom vlasništvu žena. Žene poduzetnice su definirane kao poslovni subjekti u kojima najmanje jedna ili više žena zajedno posjeduju više od 50 posto vlasništva i kojima ujedno upravlja žena. U slučaju poduzeća koje nije mikro ili malo, žena ili žene zajedno mogu imati i manje od 50 posto vlasništva uz uvjet da je najmanje jedna žena na nekoj od ključnih upravljačkih pozicija u vezi s financijama i/ili operativnim poslovima i/ili strategijom, čime se dodatno osnažuju žene za preuzimanje uloga u ekonomskom životu.

S aktivnostima je započeto 2011. godine donošenjem posebnog kreditnog program Žene poduzetnice, čiji je cilj bio poticanje osnivanja i razvoja poslovanja malih i srednjih gospodarskih subjekata u većinskom vlasništvu žena. Program je usvojen nakon što je analiza stanja ekonomske i poduzetničke aktivnosti žena u Hrvatskoj kojom je, među ostalim, utvrđena znatna podzastupljenost žena u poduzetničkim aktivnostima, zaposlenosti, upravljačkoj i vlasničkoj strukturi poduzeća, niže plaće u obavljanju sličnih poslova i nizak udio poduzetnica od samo 19,5 posto u financijskoj vrijednosti odobrenih potpora u razdoblju od 2010. do 2013. godine, pokazala potrebu za donošenjem mjera za sustavnu podršku razvoju poduzetništva žena. Program HBOR-a Žene poduzetnice provodio se ili izravnim kreditiranjem HBOR-a ili u suradnji s poslovnim bankama, uz povoljne uvjete (najviši iznos kredita bio je 700.000,00

kuna; poček do 2 godine; rok otplate do 12 godina, uključujući poček; kamatna stopa 2% godišnje).

Za vrijeme provedbe programa došlo je do promjena u uvjetima provedbe komplementarnih mjera podrške drugih dionika te financijskih uvjeta na koje HBOR nije imao izravan utjecaj (subvencija osigurana iz Državnog proračuna RH iskorištena je sredinom 2013.). Ipak, HBOR je zadržao kontinuitet provedbe programa pod istim uvjetima (kamatna stopa 2% p.a.) iz svojih sredstava.

Nakon što je provedena opsežna analiza ponude proizvoda i usluga HBOR-a te redizajn i sažimanje ukupnog broja kreditnih programa (s 25 na 7), model financiranja poduzetnica svoje je mjesto našao unutar novousvojene grupe osnovnih programa i pod nazivom Poduzetništvo mladih, žena i početnika, uz dodatno poboljšane uvjete (najviši iznos kredita povećan na 2.000.000,00 kuna, a definicija žene poduzetnice proširena s obzirom na veličinu poslovnog subjekta).

Program je naišao na veliko zanimanje poduzetnica i prepoznat je kao primjer dobre prakse promicanja ravnopravnosti spolova u području financiranja (uvršten u bazu dobrih praksi Europskog instituta za rodnu ravnopravnost (EIGE)). Suradničke aktivnosti s dionicima pokazale su se kao dragocjena prilika za umrežavanje, edukaciju te izgradnju internih kapaciteta i boljeg razumijevanja primjene perspektive ravnopravnosti i u osnovnom poslovnom području djelovanja HBOR-a i u internim procesima upravljanja. Iskustvo HBOR-a u provedbi ovakvog programa daje važne reference za provedbu novih modela u budućnosti i s nekim novim partnerima.

COR 6 ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI

Studija slučaja: Utjecaj tekstilne industrije na održivo upravljanje vodom

Galeb, tvornica tekstila, ulaže u rekonstrukciju i unaprjeđenje sustava interne odvodnje proizvodnih pogona te postrojenja za pročišćavanje tehnoloških otpadnih voda koje se ispuštaju u prirodne riječne tokove (zaštićeni prirodni pojas Natura 2000). Tim projektom Galeb pridonosi ostvarenju COR-a 6: Čista voda i sanitarni uvjeti – Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodom i sanitarnim uvjetima za sve i COR-a 14: Očuvanje vodenog svijeta – Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj. Očekivano je vrijeme trajanja projekta četiri godine, a u sklopu projekta istražuje se primjena inovativnih tehnoloških rješenja u pročišćavanju otpadnih voda u tekstilnoj industriji, čime se treba smanjiti zagađivanje prirodnih riječnih tokova te smanjiti korištenje pitke vode u industrijskim pogonima (ponovnim korištenjem pročišćenih otpadnih voda u industriji). Primjena naprednih tehnoloških rješenja osigurat će se sudjelovanjem u istraživačko-razvojnem projektu EU (Project O). Ciljevi projekta su mjerljivi i rezultati će biti dostupni 2021. godine nakon ugradnje pilot-

postrojenja za fotokatalizu kao inovativne, čiste tehnologije u dodatnom pročišćavanju tehnoloških otpadnih voda u tekstilnoj industriji. U projektu sudjeluju Hrvatske vode, Vodovod Omiš, tijela lokalne i regionalne vlasti, međunarodne visokoobrazovne institucije i poduzeća iz 27 zemalja EU i Izraela, uključujući i Galeb.

COR 7 ČISTA I PRISTUPAČNA ENERGIJA

Studija slučaja: Elektrifikacijom prometa do smanjenja onečišćenja i emisije stakleničkih plinova

E-mobilnost novi je smjer elektroenergetike i prometa. HEP, nacionalna elektroprivredna kompanija, je prepoznao elektromobilnost kao važan strateški pravac razvoja prometa i energetike u Europi i svijetu te bitan element energetske-klimatske politike. U sklopu EU projekata započelo je pokrivanje točaka intermodalnosti, magistralnih pravaca i TEN-T koridora EU. S obzirom na to da u razvojnoj fazi HEP snosi sve operative troškove infrastrukture, time daje snažan poticaj razvoju koncepta e-mobilnosti u Hrvatskoj, što ilustrira dobrovoljnost i društvenu odgovornost projekta. Projekt pridonosi ispunjenju COR-a 7: Pristupačna i čista energija, COR-a 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, COR-a 11: Održivi gradovi i zajednice, COR-a 13: Odgovor na klimatske promjene i COR-a 17: Partnerstvom do cilja, odnosno promicanju elektrifikacije prometa, uravnoteženom razvoju mreže punionica na području Republike Hrvatske, smanjenju onečišćenja u gradovima i smanjenju emisije stakleničkih plinova.

HEP u dosadašnjoj, razvojnoj fazi projekta pruža nekomercijalnu (besplatnu) uslugu e-mobilnosti svim zainteresiranim (domaćim i inozemnim) korisnicima električnih vozila na području RH. HEP je uspio u promociji, odnosno razvoju, povećanju vidljivosti i etabliranju nove sveobuhvatne usluge e-mobilnosti, što dokazuje i dobiveno priznanje Ambasador elektromobilnosti 2016. Ostvaren je cilj sufinansiranja projekata sredstvima iz EU fondova i programa, a egzaktni rezultati su sljedeći: postavljeno je više od 50 punionica u 40 gradova i općina u 17 županija i Gradu Zagrebu; od 2016. do danas ostvareno je povećanje potrošnje električne energije u prometu za 300 MWh, što ekvivalentno znači smanjenje emisija CO₂ za 200 tona. Daljnje povećanje broja korisnika smanjit će ukupno onečišćenje okoliša ispušnim plinovima iz vozila. Ovim su projektom obuhvaćeni brojni sudionici, od vlasnika lokacija punionica (jedinice lokalne samouprave, upravitelji autocesta, poduzetnici), dobavljača opreme, ministarstava, regulatora, EU fondova do hrvatskih i europskih kompanija. Najveći je interni izazov bio argumentiranje razvojnog (nekomercijalnog) statusa projekta s obzirom na znatne troškove operativnog vođenja mreže punionica. Naime, nužna je pretpostavka bila prihvaćanje Uprave da se projekt razvija uz dugoročni odnosno odgođeni povrat investicije. Eksterni su izazovi bili zahtjevna koordinacija među mnogim sudionicima (vlasnicima i/ili

upraviteljima lokacija, nadležnim ministarstvima, regulatorima) te kompleksnost administracijskog okvira za realizaciju projektnih aktivnosti. Teškoće su prevladane zahvaljujući entuzijazmu razvojnog multidisciplinarnog tima te spremnosti organizacije i njenih sudionika na novosti, nove procedure, prilike i izazove.

COR 8 DOSTAJANSTVE RAD I GOSPODARSKI RAST

Studija slučaja: Podrška mladima u stjecanju poslovnih i životnih vještina za zapošljavanje

Coca-Cola HBC Hrvatska, svjesna problema visoke nezaposlenosti mladih u Republici Hrvatskoj, provodi već treću godinu zaredom program Coca-Colina podrška mladima. Cilj je projekta pružanje dodatnoga obrazovanja ponajprije mladima od 18 do 30 godina koji nisu zaposleni niti u sustavu obrazovanja, odnosno pridonosenje COR-u 8: Dostojanstven rad i gospodarski rast. Na interaktivnim radionicama mladi imaju prilike naučiti tržišno tražene poslovne i životne vještine. U prve dvije godine provedbe, program Coca-Colina podrška mladima sastojao se od trodnevnih radionica gdje su nezaposleni mladi koji nisu u sustavu obrazovanja (tzv. NEET skupina) radili na životnim i poslovnim vještinama, koje uključuju vještine osobnoga razvoja, interakcije i umrežavanja, davanja i primanja povratne informacije, komunikacijske vještine, financijsku pismenost, upravljanje projektima, poslovno planiranje te prodajne i pregovaračke vještine. S obzirom na opsežnost programa, slušajući povratne informacije polaznika, u 2019. godini je program sveden na dva dana, fokusirajući se na one vještine koje su polaznici ocijenili kao najkorisnije.

Osim vanjskih predavača, u projektu sudjeluju i Coca-Colini rukovoditelji kao mentori polaznicima koji im prenose svoje iskustvo i savjete. S obzirom na smanjenu motivaciju NEET skupina za prijavu na dodatne aktivnosti te interes studenata, u 2019. godini u projekt su uključeni i svi studenti, s naglaskom na završne godine i apsolvante koji će također uskoro krenuti u tržište rada. Svi polaznici ispunjavaju evaluacijske upitnike u kojima ocjenjuju predavače, teme i cjelokupni program. Šest mjeseci nakon pohađanja radionica polaznicima se šalje anketa o promjenama u životu kako bismo vidjeli koji se postotak ljudi uspješno zaposlio. Coca-Cola HBC Hrvatska je za 2019. godinu postavila sljedeće ciljeve projekta: obrazovati 1700 mladih i omogućiti da 30 posto sudionika pronađe zaposlenje šest mjeseci do godinu dana nakon radionica. Od 2017. godine projektom je obuhvaćeno 29 različitih sudionika koji ga podržavaju (relevantna ministarstva, nevladine udruge, gradovi, sveučilišta).

COR 9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Studija slučaja: Plinifikacija Dalmacije

EVN Croatia posluje na području Republike Hrvatske od 2009. godine. Kao najveći greenfield investitor u Dalmaciji, 2011. godine je na temelju 30-godišnje koncesije počeo graditi mrežu za distribuciju i opskrbu plinom u Zadarskoj županiji, a zatim i u Šibensko-kninskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji te je za posljednje dvije županije koncesija produžena i za dodatnih 20 godina. Ideja o plinifikaciji Dalmacije svoje uporište ima u omogućavanju dodatnog izvora energije, pogotovo radi zamjene teških loživih ulja, neprihvatljivih za okoliš, znatno prihvatljivijim gorivom kao što je prirodni plin.

Dosad je zahvaljujući naporima tvrtke EVN Croatia i njezinih kooperanata izgrađeno više od 130 kilometara plinske mreže putem koje se svakodnevno opskrbljuje više od 1380 korisnika. Iako veći broj korisnika otpada na kućanstva, brojni su poslovni korisnici prepoznali brojne pogodnosti plina. Do prelaska na plin glavni su energent bila teška loživa ulja kao što je mazut čije su emisije, a posebno CO₂, SO₂ i NO_x, negativno utjecale na kvalitetu života i okoliš. Primjera radi, prelaskom na plin, u samo šest godina, do 2018. godine, najveći su potrošači smanjili emisije CO₂ za 27.000 tona i time znatno utjecali na poboljšanje kvalitete zraka u trima županijama. EVN Croatia na taj način pridonosi borbi protiv klimatskih promjena, pogotovo u svjetlu činjenice da klimatske promjene imaju mnogo veći utjecaj u mediteranskom području nego u drugim dijelovima svijeta. Naime, prema najnovijem istraživanju mediteranskih stručnjaka za klimu i promjene u okolišu, temperature su u ovom području porasle za 1,5 °C u odnosu na predindustrijsko razdoblje, što je više od globalnog prosjeka od 1,1 °C.

Izgradnjom plinske infrastrukture EVN Croatia izravno pridonosi COR-u 9: Industrija, inovacije i infrastruktura (izraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost), posebno podcilju 9.1 razviti kvalitetne, pouzdane, održive i fleksibilne infrastrukture, uključujući regionalne i prekogranične infrastrukture, za podršku gospodarskom razvoju i dobrobiti čovječanstva, s fokusom na pristupačan i pravedan pristup za sve, te podcilju 9.4 kojim se do 2030. godine treba unaprijediti infrastruktura i nadograditi industrija da bude održiva, s povećanom učinkovitosti korištenja resursa i veće usvajanje čistih i okolišno prihvatljivih tehnologija i industrijskih procesa tako da sve zemlje postupe u skladu sa svojim mogućnostima. Svoju podršku revitalizaciji industrijske proizvodnje u Šibensko-kninskoj županiji daju neki od važnijih gospodarskih subjekata kao što su Impol-TLM, KNAUF i Aluflexpack Drniš koristeći plin u svojim proizvodnim procesima.

Ključni su sudionici projekta plinifikacije bile jedinice lokalne i regionalne samouprave u Zadarskoj, Šibensko-kninskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji te regulatorna tijela koja su izdala dozvole i u konačnici produljila trajanje koncesije te na taj način omogućila uspješan nastavak projekta. Ključni su sudionici projekta krajnji korisnici. Počevši od bolnica, vrtića,

škola, domova za starije i nemoćne te sportskih dvorana, koji su se među prvima odlučili na prelazak s loživih ulja na plin. Upravo te institucije imaju i najveće koristi od uvođenja plina u odnosu na prethodno stanje, posebno zbog toga što se bitno smanjuju emisije SO₂ i NO_x koje imaju izrazito štetan utjecaj na kvalitetu zraka te zdravlje ljudi i okoliša. Izgradnja plinske mreže u Dalmaciji pridonosi čuvanju stabilnosti elektroenergetskog sustava i smanjuje pritisak na mogućnost sigurne i kontinuirane isporuke električne energije, osobito u ljetnim mjesecima kad je zbog povećanog priljeva turista elektroenergetski sustav često doveden na rub svojih kapaciteta.

Bolnica na Firulama u Splitu primjer je koji neposredno ilustrira prednosti uvođenja plina: ima godišnju uštedu od 3 milijuna kuna, odnosno 50 posto manje troškove. Time EVN Croatia pridonosi i ublažavanju klimatskih promjena, odnosno ostvarenju mjere M7 iz Programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Grada Splita za razdoblje 2018. – 2021. godine, kojom je predviđeno uvođenje plina kao supstituta za loživa ulja jer se njegovim korištenjem u odnosu na loživa ulja smanjuju emisije stakleničkih plinova. Ako se nastavi ovaj trend, očekuje se da će mazut biti u potpunosti izbačen iz upotrebe do 2021. godine. Samo je zahvaljujući zajedničkom radu, suradnji i međusobnom razumijevanju svih uključenih strana postignut znatan napredak u prelasku na čišće izvore energije i poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva, čime se pridonosi i COR-u 3: Zdravlje i blagostanje, odnosno smanjenju oboljenja uzrokovanih zagađenjem i onečišćenjem zraka.

COR 10 SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

ProPuh je 2017. odlučio investirati znanje i iskustvo (know-how) te određena sredstva za intervenciju u romskoj zajednici, odnosno osnivanje inovativnog romskog društvenog poduzeća RoUm za proizvodnju dizajnerskih predmeta od metalnog i drvenog otpada za dizajn interijera. Koristeći svoju metodu hakiranja društvenog utjecaja identificirana je mogućnost izgradnje društvenog poduzeća koje se bavi nadciklažom kako bi se predrasude prema Romima iskoristile kao socijalni kapital. Tijekom pripremnih aktivnosti provedena je analiza društvenih utjecaja i mapiranje potencijala za uspostavljanje društvenog poduzeća RoUm. Uspostavljen je i sustav mjerenja željenog društvenog utjecaja, sustav pro bono rada i upravljanja društvenim utjecajem, odnosno implementacija aktivnosti koje su obuhvatile uspostavljanje partnerstva, prikupljanje sredstava, osiguranje podrške za uspostavljanje društvenog poduzeća, uspostavljanje proizvodnje, marketinga i prodaje te razvoja proizvoda i usluga uz podizanje kapaciteta uključenih iz romske zajednice. Aktivnosti se provode u romskim zajednicama u Slavonskom Brodu, Rijeci i Zagrebu, a najveća je i najbolja ocjena to što sama zajednica preuzima aktivnosti i osniva druga poduzeće za nadciklažu.

Ključni su izazovi bili u pronalaženju načina isplate osoba bez računa, koji su ovršeni ili nisu registrirani, zbog računovodstvenog praćenja. Također, ProPuh je imao operativni izazov u smislu znatnog korištenja resursa tvrtke za ovaj projekt u fazi u kojoj je i sama tvrtka bila u razvoju i trebala je te resurse i za druge projekte, kao i strateški jer se tvrtka počela poistovjećivati jedino s ovim projektom. Ti su izazovi prevladani i RoUm prelazi u većinsko vlasništvo romske zajednice uz daljnju, ali smanjenju podršku ProPuha kao jednog od suosnivača.

Ovim je projektom ProPuh pridonio realizaciji cilja održivog razvoja tako što je potaknuo zapošljavanje i podizanje kvalitete života (obrazovanja) osoba u romskoj zajednici, tako što je analizirao postojeće vještine i kapital zajednice te izradio strategiju izlaska na tržište. Dodatno je potaknuo i rast svijesti o važnosti gospodarenja otpadom, smanjenja otpada i zaštiti okoliša u romskoj zajednici. Analiza rezultata iz 2018. pokazuje da je za svaki uloženi euro generirano 2,06 eura društvenog povrata ulaganja (Social Return on Investment, SROI). U provedbi projekata u depriviranim zajednicama, koje su izložene velikom riziku od siromaštva, a posebno kad se pokušava na inovativan način riješiti neki problem, iznimno je važna fleksibilnost i usmjerenost na pojedine ciljane skupine, uz svijest o važnosti kontinuirane podrške i odgovornosti. Ovaj je projekt dobio nagradu Baden-Württemberg Stiftung kao jedna od tri najbolje društvene inovacije za rješavanje pojedinih problema u romskim zajednicama u području Dunavske regije. Projekt su prepoznale i Rijeka 2020 i Plovdiv 2019 kao primjer dobre prakse, a RoUm je proglašen jednim od pet najboljih društvenih poduzeća u Hrvatskoj u sklopu programa podrške društvenim poduzećima Act Grupe, Europskog fonda za jugoistočnu Europu (EFSE), jednom od vodećih svjetskih mikrofinancijskih fondova te Erste banke.

COR 11 ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

Studija slučaja: Zatvaranje kruga od otpada iz hrane do biometana

Projekt Bin2Grid (*Turning unexploited food waste into biomethane supplied through local filling stations networks*) provodi se u sklopu EU programa Horizon 2020. Projekt se odnosi na mogućnosti odvojenog prikupljanja otpada od hrane radi proizvodnje biometana i njegove upotrebe kao goriva putem lokalne mreže punionica. Projektni konzorcij sastoji se od osam partnera iz različitih europskih država, a podružnica komunalnog poduzeća Zagrebačkog holdinga – Čistoća je koordinator projekta. U projektu sudjeluju Fakultet strojarstva i brodogradnje iz Hrvatske, Wirtschaft und Infrastruktur iz Njemačke, Gussing Energy Technologies iz Austrija te komunalna poduzeća JSP Skopje iz Makedonije, IAT iz Španjolske, ORDIF iz Francuske i Čistoća iz Hrvatske. Partneri su se uključili s nekoliko aktivnosti:

promotivnim i informativnim kampanjama, radnim grupama o gospodarenju otpadom, edukacijama o održivom gospodarenju otpadom hrane i pića. Projekt pridonosi COR-u 7: Pristupačna i čista energija i COR-u 17: Partnerstvom do cilja. Projekt je započeo kako bi se pridonijelo rješavanju problema energetske neučinkovitosti i neučinkovitog sustava gospodarenja otpadom.

Glavni je cilj projekta Bin2Grid promicanje odvojenog prikupljanja otpada od hrane od specifičnih i različitih proizvođača (industrija, ugostiteljstvo te kućanstva) radi proizvodnje biogoriva (biometana) te njegove upotrebe putem lokalne mreže punionica. Provedbom projekta povećat će se proizvodnja bioplina procesom anaerobne fermentacije. To će ujedno dovesti i do smanjenja emisije CO₂ povezane s trenutnom potrošnjom fosilnih goriva te potaknuti korištenja biogoriva. Bin2Grid je dvije godine promicao odvojeno skupljanje otpada iz hrane, pretvaranje u bioplin i kasniju dogradnju u biometan. Sve to radi opskrbljivanja lokalnih punionica u Zagrebu, Skopju, Malagi i Parizu biometanom kao održivom alternativom fosilnim gorivima. Niti jedan od tih ciljanih gradova nije primjenjivao koncept pretvorbe otpada od hrane u biogorivo prije Bin2Grida. Vodeći se iskustvom gradova poput Barcelone, Lillea i Beča, članovi konzorcija preporučili su određene aktivnosti donositeljima odluka, izradili izvješća, smjernice i studije izvedivosti te dali primjere najboljih praksi. Zakonska provedba predloženih rješenja na lokalnoj razini bila je jedan od glavnih izazova u provedbi projekta. Partneri su, da bi riješili taj izazov, u razvoj koncepata uključili sve relevantne sudionike lanca vrijednosti, od početne faze pa do faze završetka projekta. Rezultati projekta su izrađene studije izvedivosti održivog gospodarenja otpadom od hrane, predstudija proizvodnje biometana i analiza mogućnosti uvođenja mreže punionica. Zaključno, projekt je znatno pridonio kvaliteti rasprava o tome kako unaprijedi održivost sektora otpada na međunarodnoj, EU, nacionalnoj i lokalnoj razini.

COR 12 ODGOVORNA PROIZVODNJA I POTROŠNJA

Studija slučaja: Recikliranje otpadnog jestivog ulja iz kućanstava

Ina, vodeća kompanija u naftnoj industriji, je u listopadu 2017. godine na odabranim Ininim maloprodajnim mjestima u središnjoj Hrvatskoj pokrenula novu „zelenu“ uslugu – prikupljanje otpadnog jestivog ulja. Biogorivo proizvedeno iz otpada, a ne iz sirovina koje se koriste u ljudskoj ili životinjskoj prehrani, ima znatan doprinos u ispunjenju ciljeva EU Direktiva o promicanju obnovljivih goriva. U Hrvatskoj kućanstva godišnje stvore znatnu količinu otpadnog jestivog ulja, a svijest o njegovu prikupljanju i mogućnosti odlaganja su ograničene i nedovoljno razvijene. Otpadno jestivo ulje (OJU) znatno onečišćuje vodne

tokove, a već i male količine u vodi rezultiraju povećanim troškovima separacije i smanjenom učinkovitošću pročišćavanja. Pilot-projekt prikupljanja OJU-a iz kućanstava pokrenut je 16. listopada 2017. na 30 odabranih Ininih maloprodajnih lokacija u središnjoj Hrvatskoj. Time je Ina prvi put u Hrvatskoj ponudila mogućnost sustavnog prikupljanja i recikliranja otpadnog jestivog ulja iz kućanstava. Cilj je ovog pilot-projekta provjeriti potencijal prikupljanja iskorištenog jestivog ulja koje ostaje nakon kuhanja u domaćinstvima te ispitati njegovu primjenu u proizvodnji biogoriva. Projekt se provodi uz pomoć partnerskog poduzeća Agroteinka, ovlaštenog za prikupljanje ovakve vrste otpada. Projekt je predstavljen brojnim objavama u medijima, a oglašavan je na televiziji, radiju, tisku, vanjskim oglasnim prostorima te letcima koji su se kupcima dijelili na odabranim maloprodajnim mjestima Ine. Dio kampanje bio je interni, odnosno usmjeren na zaposlenike Ine i Agroteinke budući da njih ima ukupno više od 11.000. Na sedam radionica u okolici Zagreba s detaljima projekta upoznato je oko 400, uglavnom mladih, osoba i djece (škole, vrtići). Projekt pridonosi ostvarenju COR-a 4: Kvalitetno obrazovanje, COR-a 6: Čista voda i sanitarni uvjeti, COR-a 11: Održivi gradovi i zajednice i COR-a 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja.

Odabrano područje za provedbu projekta obuhvaća devet županija, a Ina ga je svojom unutarnjom organizacijom maloprodajne mreže smjestila u regiju Zagreb. Da bi olakšali odvajanje i prikupljanje OJU-a, Ina je osigurala tzv. eko lijevak koji se besplatno dijeli na maloprodajnim mjestima Ine koja pružaju uslugu prikupljanja otpadnog jestivog ulja. Kupci predaju bocu s uljem Ininu djelatniku, koji ju prazni u za to posebno predviđenu bačvicu, a plastičnu ambalažu odlaže u za to predviđen spremnik. U realizaciju pilot-projekta Ina je ušla u suradnji s Agroteinkom d.d., koja se brine o odvozu i pročišćavanju ulja i zamjeni punih bačvi s maloprodajnih mjesta Ine. Projekt je predstavljen zaposlenicima u internom glasniku, a nekim su zaposlenicima podijeljeni lijevci uz kratko predstavljanje projekta i naglašavanje važnosti takvih akcija za okoliš i zdravlje te je nakon toga predstavljen i lokalnoj zajednici, prije svega, na lokalnim radijskim postajama i portalima. Zajedno s Inom, predstavila je projekt i djeci Osnovne škole Luka i Osnovne škola Sesvete. S obzirom na pozitivne reakcije djece i profesora, Agroteinka planira u suradnji s Inom nastaviti provoditi akcije koje, prije svega, vode povećanju veće ekološke osviještenosti. Pilot-projekt sakupljanja otpadnog jestivog ulja na lokacijama Ine vrlo je pozitivno prihvaćen i na većini je lokacija u potpunosti zaživio. Važan je aspekt pilot-projekta sakupljanja otpadnog jestivog ulja i komunikacija s internim i vanjskim sudionicima (radnicima, kupcima, susjedima, nevladinim organizacijama, javnim tijelima itd.) koji su reagirali vrlo pozitivno i u potpunosti podržali projekt.

Tijekom prve godine provedbe projekta prikupljeno je više od tri tone OJU-a. U prikupljenim količinama prednjače urbane sredine, a županije koje su i inače ekološki osviještene prednjače u prikupljanju OJU-a iako je riječ o malom broju lokacija u pilot-projektu. Prema

dosadašnjim se rezultatima pilot-projekt može okarakterizirati kao ekonomski održiv primjer kružnog gospodarstva kojim se učinkovito upravlja resursima tako da se smanji otpad koji istovremeno koristimo kao sirovinu za nove vrste biogoriva. Projekt je primjer kružnoga gospodarstva kojim se učinkovito upravlja resursima tako da se smanji otpad koji istovremeno koristimo kao sirovinu za nove vrste biogoriva.

COR 13 ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

Studija slučaja: Usmjerenošću na smanjenje potrošnje vode Croatia Airlines smanjuje stakleničke plinove

Croatia Airlines, hrvatska zrakoplovna kompanija, uvođenjem ISO normi 14001/50001 počela je mjeriti i izvještavati o potrošnji vode na dvije lokacije. Definirana su dva cilja: u letačkim operacijama smanjiti oko 40 tona vode po zrakoplovu godišnje, a ostalim sektorima (administracija i tehnika) smanjiti za jedan posto potrošnju vode godišnje. Na tu su aktivnost Croatia Airlines potaknule klimatske promjene. Naime, manje nošene mase u zrakoplovima (kao što je voda) dovode do manje potrošnje goriva, a time se smanjuju i emisije stakleničkih

plinova. Na taj način Croatia Airlines pridonosi ostvarivanju COR-a 4: Čista voda i sanitarni uvjeti i COR-a 13: Odgovor na klimatske promjene.

Operativnom je dokumentacijom Croatia Airlines provela mjeru nošenja samo 50 posto vode za toalet, čime se količina vode smanjila s 250 litara (pun tank) na 125 litara, ako je to moguće (radi operativnih potreba). Zrakoplovi su označeni posebnom oznakom koja dodatno podsjeća opslužitelje zrakoplova da na zahtjev Croatia Airlinesa pune 50 posto tanka toaleta. Ista je mjera provedena sustavom održavanja zrakoplova nadzorom prisutnosti upute (naljepnice) te povremenom kontrolom primjene koju provodi osoblje za održavanje. Također, kako se tijekom zimskog razdoblja viškovi vode iz zrakoplova ispuštaju iz zrakoplova, čime se ponekad čista voda „potroši“ bez razloga, smanjuje se postotak vode koja se ispušta.

Povezano s ciljem od jedan posto smanjenja potrošnje vode godišnje, tijekom 2017. godine uspostavljena je nova bazna vrijednost nakon segregacije vodomjera od ostalih zgrada u okružju, čime se dobila realna potrošnja. U prvoj fazi nakon uspostave bazne vrijednosti, kvartalnim obavijestima zaposlenici se kontinuirano obavještavaju o potrošnji (izgradnja svijesti) te će se nakon analize učinka ove mjere nastaviti sa sličnim mjerama ako to bude potrebno (uvažavajući pritom određene posebnosti poput potreba u održavanju zrakoplova). Ključni su sudionici ove aktivnosti putnici, zaposlenici te poslovni partneri angažirani na opsluživanju zrakoplova. Tromjesečno se svim zaposlenicima dostavljaju informacije o stanju

potrošnje vode i ostalih energenata. Mjera je odmah dala rezultate, godišnje se potroši do 100 tona vode manje (na zrakoplovima), odnosno 240 t CO₂ manje, oko 400 tona vode na drugim lokacijama (u prvim mjesecima 2019. u odnosu na 2018).

Studija slučaja: Prilagodba klimatskim promjenama

Cemex je pokrenuo projekt korištenja drvene biomase (neopasnog drvnog otpada) i komine od masline kao supstitucije za fosilna goriva (petrol-koks) u proizvodnji cementa. Razlog je pokretanja i realizacije projekta vrijednog 3,5 milijuna eura (vrijednost postrojenja za drvenu biomasu) obveza EU ETS-a za smanjenje stakleničkih plinova (CO₂) i doprinos prilagodbi i politici klimatskih promjena. Tijekom projekta Cemex je 2012. godine izgradio postrojenje za prihvata, privremeno skladištenje i loženje komine od masline, a postrojenje za prihvata, privremeno skladištenje i doziranje drvene sječke 2013. godine. Cemex redovito pribavlja kominu od lokalnih maslinara, od 269 do 2695 tona godišnje. U tijeku su pregovori s park-šumom Marjan za preuzimanje stabala uništenih potkornjakom te korištenje stabala s opožarenih površina u Dalmaciji. Smanjenjem emisija CO₂ i smanjenjem pritiska na okoliš, uspostavljanjem jednog od važnih elemenata zaokruženog sustava gospodarenja otpadom, Cemex izravno pridonosi ostvarenju COR-a 9: Industrija, inovacije i infrastruktura, COR-a 12: Odgovorna potrošnja i proizvodnja, COR-a 13: Odgovor na klimatske promjene i COR-a 15: Život na kopnu. Sudionici su ovog projekta Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, lokalne tvrtke izvođači radova, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Grad Kaštela, lokalni maslinari i uljare, Čistoća, Transportcommerce (tvrtka prijevoznik) te Park-šuma Marjan. Budući da u Republici Hrvatskoj nije uspostavljen sustav gospodarenja kominom masline, posebna je korist ovog projekta to što je Cemex pridonio njezinu zbrinjavanju i smanjenju opterećenja okoliša, emisiji u vode i tlo.

COR 14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

Studija slučaja: Pružanje znanstveno-stručne podrške razvoju akvakulture u Republici Hrvatskoj kao mjere zaštite prirodnih populacija „divlje“ ribe u Jadranu

Sve od 1961. godine godišnji je globalni rast konzumacije ribe i ostalih akvatičkih organizama dvostruko veći od rasta broja stanovnika. To nedvojbeno upućuje na činjenicu da su ribarstvo i akvakultura presudni u postizanju svijeta bez gladi i slabe uhranjenosti, što je istaknuo José Graziano da Silva, generalni direktor Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO). FAO u svom izvješću The State of World Fisheries and Aquaculture 2018 upućuje na to da je globalna proizvodnja dosegla svoj vrhunac 2016. godine s 171 milijunom tona ribe, od čega je 47 posto proizvedeno u akvakulturi. Od 2011. do 2016. godine globalni se ulov

divlje ribe kretao između 89,5 (2012.) i 92,7 (2015.) milijuna tona, što upućuje na izostanak rasta proizvodnje, dok je proizvodnja ribe u akvakulturi narasla sa 61,8 (2011.) na 80 (2016.) milijuna tona (ove brojke treba uzeti s rezervom zbog ilegalnog izlova ribe). Unatoč tome, populacije divlje ribe u svjetskim morima i oceanima ozbiljno su ugrožene prekomjernim ribolovom i zagađenjem. Također, evidentno je da unatoč planskom i organiziranom naporu u reguliranju ribolovne aktivnosti na globalnoj razini, sve dok postoji potreba i tržište veće od proizvodnih kapaciteta, uspjeh u sprječavanju ilegalnog ribolova bit će ograničen. Jedino je rješenje tog problema proizvodnja u akvakulturi.

Oikon d.o.o. – Institut za primijenjenu ekologiju aktivno se bavi tim problemom od 2001. godine u segmentu uzgoja bijele ribe, a od 2002. godine u segmentu prihrane i tovljenja tuna, što korespondira s ozbiljnim rastom i razvojem ove akvakulturne djelatnosti u Jadranu. U prvim godinama 21. stoljeća akvakultura se u Republici Hrvatskoj ubrzano razvijala i izazivala veliku pažnju javnosti i regulatornih tijela. Iako tehnološki napredna, ova aktivnost u kontekstu zaštite okoliša nije bila optimalno razrađena, što je problem naročito zbog izrazite turističke orijentiranosti. Kompleksnost razvoja akvakulturne proizvodnje polazila je od definiranja kriterija koje lokalitet za ribogojilište mora zadovoljavati, preko prostorno-planskih problema sve do tehnologije proizvodnje, hranjenja, transporta, prerade i skladištenja (akvakulturna proizvodnja traži infrastrukturu na moru i na kopnu). Zajedničkim naporom investitora, regulatornih tijela, državne i lokalne samouprave godinama smo perfekuirali razvoj i procese u hrvatskoj akvakulturi.

Studije korištenja i zaštite mora i podmorja te planovi integralnog upravljanja obalnim područjem putem kojih su određivane povoljne lokacije za razvoj akvakulture koje su naknadno korištene kao prostorno-planske podloge za Zadarsku i Splitsko-dalmatinsku županiju postavile su strukturiranu podlogu za daljnji razvoj i reguliranje djelatnosti. Potom su slijedila brojna istraživanja, studije i elaborati te upravno-pravni postupci poput ocjena o prikladnosti lokacije, elaborata o zaštiti okoliša, zahtjeva za procjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš, procjena utjecaja na okoliš, monitoringa itd. Do danas je ukupno provedeno 27 postupaka za uzgajališta tuna i 34 postupka za uzgajališta bijele ribe. Danas sa zadovoljstvom možemo reći da Republika Hrvatska ima vrlo dobro uspostavljenu akvakulturnu proizvodnju ribe, čime aktivno pridonosi ostvarenju ciljeva definiranih u okviru COR-a 14, zadovoljenju potražnje domicilnog stanovništva i turista te vrlo važnu izveznu gospodarsku djelatnost s visokim prihodima i isplativosti proizvodnje, u čemu je Oikon imao svoje istaknuto mjesto.

COR 15 OČUVANJE ŽIVOTA NA KOPNU

Studija slučaja: sprječavanje unošenja i širenja invazivnih vrsta na kopnu i u vodenim ekosustavima te upravljanje njima

Očuvanje različitih oblika života na kopnu zahtijeva ciljane napore na zaštiti, obnovi i promicanju očuvanja i održivog korištenja kopnenih i drugih ekosustava. Oikon d.o.o. – institut za primijenjenu ekologiju bavi se pronalaženjem rješenja za rastuće izazove u ponovnom uspostavljanju ravnoteže u okolišu i prirodnim uvjetima u kopnenim i vodenim ekosustavima. Jedan je od uzročnika narušavanja prirodne ravnoteže pojava invazivnih vrsta. U Europi je danas prisutno oko 12 000 stranih vrsta, među kojima se njih 1 200 – 1 800 smatra invazivnim. Strane ili alohtone vrste su one vrste koje su prisutne u određenom području, a u njega su dospjele nenamjernim ili namjernim unošenjem. Prilagodi li se strana vrsta brzo, i to na različite uvjete staništa, može se brzo razmnožavati i migrirati, a njezino naseljavanje ili širenje negativno utječe i ugrožava bioraznolikost i zdravlje ljudi. Nastaje li pritom i ekonomska šteta na unesenom području, tada se takva strana vrsta smatra invazivnom. Jedan je od primjera namjernog unosa strane invazivne vrste na područje Hrvatske mungos. Unesen je 1910. godine na otok Mljet (tzv. Zmijski otok) radi biološke kontrole zmija otrovnica odnosno poskoka. Poskok je bio iznimno brojan na Mljetu, zbog čega je mungos i introduciran, a 2010. godine na Mljetu nije pronađen niti jedan poskok, kao ni na Korčuli. Druge su invazivne vrste u Hrvatskoj, primjerice, barska nutrija, bizamski štakor, američka vidrica, signalni rak, crvenouha kornjača, razne vrste biljaka i algi itd.

Kada jednom uđe u ekosustav, stranu je vrstu teško iz njega ukloniti, zbog čega je potrebno pravovremeno reagirati, tj. definirati najčešće putove unosa stranih vrsta kako bi se njihov unos i širenje mogli pravovremeno zaustaviti. Oikon je do 2020. bio angažiran na pet projekta kojima je pridonio sprječavanju unošenja i širenja invazivnih vrsta u Hrvatskoj te boljem upravljanju njima. Projektom Uspostava nacionalnog sustava za praćenje invazivnih stranih vrsta Oikon je izradio Analizu postojećih podataka s razradom metodologije kartiranja za strane i invazivne strane vrste sisavaca vezanih za slatkovodne ekosustave te Analizu putova unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta. Tim su projektima detaljno razrađene metode kartiranja barske nutrije i bizamskog štakora te provedene analize putova unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta za 241 vrstu. U sklopu projekta Kartiranje stranih i invazivnih stranih vrsta biljaka te izrada, dorada i testiranje programa praćenja do 2020. godine odrađeno je kartiranje svih invazivnih vrsta biljaka na više od polovine teritorija Republike Hrvatske. Tijekom projekta Kartiranje stranih i invazivnih stranih vrsta sisavaca vezanih za slatkovodne ekosustave, dorada i testiranje programa praćenja do početka 2020. godine provedeno je kartiranje anketiranjem na području Republike Hrvatske, čime je dobiven uvid u

rasprostranjenost invazivnih stranih vrsta sisavaca vezanih za slatkovodne ekosustave (barska nutrija, bizamski štakor i američka vidrica).

Od listopada 2019. započela je u sklopu projekta Usluga izrade priručnika, akcijskih planova i planova upravljanja invazivnim stranim vrstama Izrada planova upravljanja invazivnim stranim vrstama koja uključuje izradu planova upravljanja za tri invazivne vrste, crvenouhu kornjaču, signalnog raka i malog indijskog mungosa. Svi su navedeni projekti primjeri dobre prakse doprinosa ostvarivanju cilja održivog razvoja 15 koji je posebno usmjeren na zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti. Boljim razumijevanjem širenja populacija invazivnih vrsta omogućuje se njihova bolja kontrola i gospodarenje radi očuvanja biološke raznolikosti i dobrobiti kopnenih i morskih ekosustava. Kombiniranjem svih tih aktivnosti treba se osigurati dobrobit svih ekosustava, uključujući održivi životni vijek, kako bi ih mogle koristiti buduće generacije.

COR 16 MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

Studija slučaja: Podrška izgradnji e-Hrvatske, razvoju poduzetništva i osiguranju povjerenja građana u zemljišne knjige i registre

Zajednički informatički sustav (ZIS) jedan je od najvažnijih elemenata projekta Uređena zemlja (Nacionalni program sređivanja zemljišnih knjiga i katastra) Vlade Republike Hrvatske. Ujedno predstavlja najveći informacijski pothvat Vlade kojim je izgrađen sustav baza podataka koji na jednom mjestu pohranjuje podatke zemljišne knjige te pisane i grafičke podatke katastra, osigurava jedinstvo postupanja i procesa, sigurnost da se registri više ne mogu razići u svom sadržaju te povećanje sigurnosti u pravnom prometu nekretnina. Ideja je ovog projekta da sve na teritoriju Republike Hrvatske povezano s prometom nekretnina bude sustavno i kvalitetno povezano i da se olakša građanima i investitorima pristup katastru i zemljišnim knjigama. Sustav osigurava daljinsku komunikaciju s korisnicima (uvid i izdavanje podataka), ovlaštenim stručnim osobama (javnim bilježnicima, odvjetnicima, ovlaštenim geodetima, bankama...), kojima omogućuje brzu i točnu komunikaciju sa sustavom uz napredne funkcije potrebne za obavljanje njihovih poslova. Partneri su na uspostavi ZIS-a Ministarstvo pravosuđa i Državna geodetska uprava.

Građani Republike Hrvatske imaju višestruku korist od tog sustava – vrijeme potrebno za pristup podacima i uknjižbu znatno je skraćeno, a građani, uz brojne druge funkcionalnosti, na jednom mjestu mogu vidjeti vlasničku strukturu nekretnine i njen smještaj u prostoru. Ovaj je sustav stoga jedna od ključnih poluga izgradnje e-Hrvatske, razvoja poduzetništva i osiguranja povjerenja građana u registre. Njime se bitno smanjuje administrativne barijere te

omogućuje svima da, zahvaljujući elektroničkoj komunikaciji, određene poslove obavljaju iz svojih ureda ili domova.

ZIS ukratko:

- ubrzava registraciju nekretnina u katastarskom i zemljišnoknjižnom sustavu
- podiže razinu pravne sigurnosti u prometu nekretnina
- racionalizira oba sustava i pojednostavljuje poslovne procese
- osigurava usklađivanje podataka iz dvaju sustava
- poboljšava odnose s korisnicima te brzinu i kvalitetu pružanja usluga.

Od 21. studenoga 2016. godine ZIS je uveden u svim katastarskim uredima Državne geodetske uprave, a puštanjem u primjenu elektroničkog podnošenja zahtjeva i izdavanja katastarskih podataka u ožujku 2017. obilježen je dovršetak aktivnosti na uspostavi Zajedničkog informacijskog sustava katastra i zemljišnih knjiga (ZIS) te njegova podsustava *One Stop Shop* (OSS), čime se na novu razinu podigla brzina i kvaliteta usluge građanima, poduzetnicima i investitorima, ubrzao se i olakšao proces registracije nekretnina i u katastarskom i u zemljišnoknjižnom sustavu, podigla se razina pravne sigurnosti u prometu nekretnina te racionalizirao i pojednostavio poslovni proces. Informacije iz katastra i zemljišnih knjiga mogu se dobiti odmah, a svi se digitalizirani podaci u svakome trenutku mogu provjeriti. *One Stop Shop* maksimalno pojednostavljuje elektroničku dostupnost podataka koji se odnose na izdavanje katastarskih javnih isprava, rasterećuje rad službenika, omogućuje kvalitetnije obavljanje poslova te pridonosi ubrzanju registracije upisa nekretnina.

Ericsson Nikola Tesla bio je na čelu konzorcija koji je kreirao programsko rješenje (aplikaciju) koja zamjenjuje sve postojeće lokalne sustave i baze podataka u zemljišnoknjižnim odjelima i katastarskim uredima te uspostavlja ZIS. Time je pridonio ostvarenju COR-a 16: Mir, pravda i snažne institucije, odnosno razvoju učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija.

COR 17 PARTNERSTVOM DO CILJEVA

Studija slučaja: O važnosti dijaloga u postizanju ciljeva energetske učinkovitosti

Hauska & Partner je partnerskom suradnjom s Danfossom tijekom 2016. godine oblikovala niz aktivnosti radi preispitivanja kvalitete informiranja i edukacije građana te uključivanja javnosti u donošenje odluka o mjerama energetske učinkovitosti zgrada u Hrvatskoj. Cilj je bio preusmjeriti fokus javnosti s jednog elementa u postizanju energetske učinkovitosti – razdjelnika topline na potrebu cjelovitog pristupa energetskej obnovi zgrada i informiranja

građana te važnost promjene navika građana. Gotovo je 75 posto zgrada u EU energetske neučinkovite. Zgrade troše oko 40 posto energije i ispuštaju 36 posto CO₂. Oko jedne trećine zgrada starije je od 50 godina, a svake se godine energetske obnovi tek između 0,4 i 1,2 posto stambenog fonda, ovisno o članici. Većina je stambenih zgrada u Hrvatskoj stara gotovo 60 godina i većinom su u F i G energetske razredu.

Uvođenjem propisa energetske učinkovitosti u zgradama ciljalo se na prijenos europskih ciljeva u hrvatski pravni sustav. Međutim, za razliku od drugih članica EU koje su prvo provele informiranje građana o potrebi i razlozima uvođenja propisa, donošenje propisa u Hrvatskoj nije pratilo odgovarajuće informiranje građana i sudioničko uključivanje drugih ključnih javnosti u oblikovanje sadržaja propisa. To je prouzročilo nezadovoljstvo građana, mobilizaciju udruga i negativno izvještavanje medija. U suradnji s GfK-om provedeno je usporedno istraživanje navika i stavova građana u zgradama u kojima su provedene i u kojima nisu provedene pojedine mjere energetske učinkovitosti radi dubinskog razumijevanja problema. Rezultati istraživanja predstavljeni su javnosti na posebnom tematskom *briefingu*. Mediji su informirani da građanima nedostaju informacije o tome kako se izračunava potrošnja toplinske energije, čemu služe razdjelnici topline, a čemu termostati i kalorimetri te da im nedostaje nepristran, stručan i vjerodostojan izvor informacija koji bi im objasnio kako funkcioniraju mjere energetske učinkovitosti i što sve uključuju da bi se ostvarile potrebne uštede i komfor.

Dodatno je uz ovo istraživanje organiziran i skupni dijalog u obliku *World Cafée* Nemamo vremena za ponavljanje grešaka iz prošlosti – što nam je potrebno za energetske učinkovite zgrade u Hrvatskoj?, koji je okupio 40 sudionika važnih za primjenu energetske učinkovitosti u zgradama. Razgovor se vodio u okviru pet tematskih područja, prema kojima je oblikovan i niz preporuka za izbjegavanje dotadašnjih grešaka u provedbi aktivnosti na poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada u Hrvatskoj. Skupni je dijalog prema ocjenama sudionika pokazao velik potencijal za kvalitetnije donošenje propisa jer je omogućio sagledavanje što bi trebalo poduzeti, ali ne samo iz svoje perspektive nego i perspektive drugih ključnih aktera. Format je usmjerio sudionike na konstruktivnu i pozitivnu razmjenu mišljenja i traženje rješenja, što upućuje na njegov potencijal za korištenje u donošenju propisa kojima se bitno utječe na kvalitetu života građana i promjenu dotadašnjih navika. Skupni dijalog u obliku *World Cafée* održan je pod pokroviteljstvom Hrvatske gospodarske komore, a partneri su u organizaciji bili Hrvatski savjet za zelenu gradnju, Danfoss, Planetaris, Monel te Hauska & Partner.

Provedba mjera energetske učinkovitosti donosi brojne koristi. Njima se potiče manja potrošnja energije i ostvaruju manji troškovi stanovanja, produžuje životni vijek zgrada, povećava vrijednost nekretnina i kvaliteta (komfor) stanovanja, što je najveća korist za građane. Međutim, ove mjere traže promjenu navika, a da bi ih mogli mijenjati, građani moraju prije svega razumjeti zašto se one provode i koje kratkoročne i dugoročne koristi donose, iako na početku iziskuju određena početna ulaganja. Ovim se aktivnostima izravno pridonijelo ostvarenju triju ciljeva održivog razvoja. Poboljšana energetska učinkovitost jedan je od preduvjeta ostvarenja COR-a 7: Pristupačna i čista energija; participativnim sudjelovanjem građana u donošenju odluka pridonosi se COR-u 16: Mir, pravda i snažne institucije, a dijalogom više sudionika pridonosi se provedbi COR-a 17: Partnerstvom do ciljeva.

IZAZOVI U PROVEDBI UN-ove AGENDE ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Hrvatska bez siromaštva i gladi, zdrav život i blagostanje, kvalitetno obrazovanje, rodna ravnopravnost, čista voda i sanitarni uvjeti, pristupačna i čista energija u svim dijelovima Hrvatske, dostojanstven rad, gospodarski rast i smanjenje nejednakosti, učinkovita javna uprava i pravosuđe, pametan održivi razvoj gradova i lokalnih zajednica, odgovorna potrošnja i proizvodnja i uvođenje strukturnih promjena u industriju i jačanje konkurentnosti razvojem infrastrukture, povećanjem produktivnosti, primjenom inovacija i novih digitalnih i KET tehnologija koje će omogućiti diversifikaciju i modernizaciju poslovanja, integrirani odgovor na klimatske promjene, očuvanje vodenog svijeta i života na kopnu i izgradnja kapaciteta i partnerstvo svih ključnih sudionika održivog razvoja izazovi su koji zahtijevaju unaprjeđenje postojećih i iznalaženje novih, inovativnih politika i mjera za održivi društveno-gospodarski rast i razvoj Republike Hrvatske.

DALJNI KORACI

Dobrovoljni nacionalni pregled koji se izrađuje istodobno s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine (NRS) prilika je za objektivnu procjenu postignuća u različitim sektorima i planiranje daljnjih koraka povezanih s ostvarenjem ciljeva održivog razvoja.

Radi osiguranja provedbe ciljeva održivog razvoja u okviru NRS-a, daljnje će djelovanje biti usmjereno na:

- daljnju razradu i unaprjeđenje institucionalnog ustroja s jasno utvrđenom organizacijskom, koordinacijskom i nadzornom strukturom

- definiranje intervencijske logike kojom se uspostavlja veza između strateških ciljeva, predviđenih provedbenih mehanizama, strukturnih reformi i strateških projekata u okviru NRS-a i izvora financiranja
- jačanje nacionalnih statističkih kapaciteta
- provedbu trajnih informativnih i obrazovnih aktivnosti radi podizanja svijesti o održivom razvoju i življenju i provedbi ciljeva održivog razvoja na nacionalnoj i globalnoj razini.

CROATIA

